

**Republika Hrvatska - Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa - Agencija za odgoj i obrazovanje -
Hrvatsko kemijsko društvo
ŽUPANIJSKO NATJECANJE IZ KEMIJE učenika osnovnih i srednjih škola 2010.
PISANA ZADAĆA**

NAPOMENA: 1. Zadaci se rješavaju 120 minuta.

2. Dopoljeno je upotrebljavati samo onu tablicu periodnoga sustava elemenata koja je dobivena od županijskoga povjerenstva.
  3. Zadaci se moraju rješavati na mjestu predviđenom za taj zadatak (ne na dodatnome papiru). Ako nema dovoljno mjesta, može se koristiti poledina prethodne stranice.
  4. Zadaća mora biti pisana **kemijskom olovkom ili tintom plave boje**, jer se u protivnom neće uzimati u obzir pri bodovanju. Odgovori ne smiju sadržavati naknadne ispravke tintom ili korektorom. Ispravljeni odgovori se ne vrednuju.

Prijavu ispuniti tiskanim slovima!

Prijava za: A. natjecanje B. samostalni rad (Zaokružiti A ili B)

Zaporka|_____|
(pet brojeva i do sedam velikih slova)

POSTIGNUTI BODOVI |

Vrsta škole: 1. osnovna 5. srednja (Zaokruži 1. ili 5.)

Razred _____ (Napisati arapskim brojem) Nadnevak _____

~~-----~~

**OTKINUTI OVAJ DIO PRIJAVE TE GA STAVITI U OMOTNICU S NAPISANOM ZAPORKOM
(Prijavu ispuniti tiskanim slovima!)**

Prijava za: A. natjecanje B. samostalni rad (Zaokružiti A ili B)

Zaporka|_____|_____|_____|_____|_____|
(pet brojeva i do sedam velikih slova)

POSTIGNUTI BODOVI |

Prezime i ime učenika

Godina rođenja spol: 1. muško 2. žensko (Zaokružiti 1 ili 2)

Puni naziv škole učenika

Adresa škole (ulica i broj)

Grad u kojem je škola| _____ | _____ | _____ | _____ |

Županija:

Vrsta škole: 1. osnovna 5. srednja (Zaokruži 1 ili 2)

Razred (napisati arapskim brojem)

Prezime i ime mentora koji je pripremao učenika

Naslov samostalnoga rada:

Naputak ţupanijskim presudbenim povjerenstvima:

Ovaj dio PRIJAVE treba spojiti s pisanim zadacom svakog kompjuterskog obrađuju podatku o učeniku koji će biti poslušan.

kompjutorsku obradu podataka o učeniku koji će biti pozvani na državno natjecanje.

1

PERIODNI SUSTAV ELEMENATA

17 18

H	2	He	2
Li	3	Be	4
Na	11	Mg	12
K	19	Ca	20
Rb	37	Sr	38
Cs	55	Ba	56
Fr	87	Ra	88

H	1	He	2
Li	3	Be	4
Na	11	Mg	12
K	19	Ca	21
Rb	37	Sr	39
Cs	55	Ba	57
Fr	87	Ra	88
Sc	20	Ti	21
Zr	39	Nb	40
Hf	72	Ta	73
Db	104	Db	105
V	21	Cr	22
Ta	73	Mn	23
W	74	Fe	24
Sg	105	Tc	25
Ru	75	Co	26
Os	76	Ni	27
Bh	107	Cu	28
Hs	190.2	Ge	29
Mt	192.2	Zn	30
??	195.09	Ga	31
??	196.967	Ge	32
??	200.59	As	33
??	204.37	Se	34
??	207.19	Br	35
??	208.980	Kr	36
??	(271)	(272)	(277)

Lantanidi

Ce	58	Pr	59	Nd	60	Pm	61	Sm	62	Eu	63	Gd	64	Tb	65	Dy	66	Ho	67	Er	68	Tm	69	Yb	70	Lu	71
Th	90	Pa	91	U	92	NP	93	Pu	94	Am	95	Cm	96	Bk	97	Cf	98	Es	99	Fm	100	Md	101	No	102	Lr	103
Th	232.038	Pa	(231)	U	238.03	NP	(237)	Pu	(242)	Am	(243)	Cm	(247)	Bk	(266)	Cf	(249)	Es	(254)	Fm	(253)	Md	(256)	No	(256)	Lr	(257)

Aktinidi

	ostv max
1. Sastav Svemira iskazan množinskim udjelima je $x_H = 90\%$ i $x_{He} = 10\%$. Iskažite sastav masenim udjelima.	<input type="text"/> 2
2. Kako biste objasnili hlađenje reakcijske smjese tijekom endoternih reakcija?	<input type="text"/> 2
3. U neravnotežnoj smjesi vode i leda tlak para vode je niži od tlaka para leda. Koji se proces zbiva? (Točno / Netočno) A) Led se tali B) Temperatura se ne mijenja C) Voda se smrzava D) Temperatura pada E) Temperatura raste F) Proces je endoterman	<input type="text"/> 3
4. Definirajte pojam entalpije veze.	<input type="text"/> 2

5. Na raspolaganju je koncentrirana klorovodična kiselina u kojoj je maseni udio HCl 36 %, a gustoća $1,179 \text{ g/cm}^3$. Opišite kako bi se od koncentrirane kiseline moglo prirediti dvije litre razrijeđene kiseline koncentracije 120 mmol/L ?

| 4

6. U 100 mL organskog otapala otopljeno je $2,04 \text{ g}$ celuloze i ta je otopina dopunjena čistom vodom do 150 mL . Celuloza je prirodni polimer glukoznih jedinica. Izmjereni osmotski tlak te otopine pri 20°C iznosi 139 Pa . Koliko glukoznih jedinica, $\text{C}_6\text{H}_{10}\text{O}_5$, prosječno ima u celuloznom lancu?

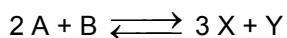
(računajte s tri značajne znamenke, $R = 8,31 \text{ J K}^{-1} \text{ mol}^{-1}$)

| 6

- 7.** Maseni udio natrijeva sulfata u vodenoj otopini je 8,5 %. Pri kojoj će se temperaturi ta otopina uz normalni tlak smrznuti? Krioskopska konstanta vode iznosi $K_{\text{kr}} = 1,86 \text{ K kg mol}^{-1}$.

		3
--	--	---

- 8.** Plinovi A i B reagiraju u posudi stalna volumena od 2 litre pri temperaturi od 27°C prema jednadžbi

gdje su produkti X i Y također plinovi. Početni parcijalni tlakovi reaktanata (dok još nema produkata) bili su $p_0(\text{A}) = 20 \text{ kPa}$ i $p_0(\text{B}) = 12 \text{ kPa}$. ($R = 8,31 \text{ J K}^{-1} \text{ mol}^{-1}$)

A) Kolike su početne množine reaktanata A i B?

B) Koji je mjerodavni reaktant (koji ograničava napredovanje reakcije)?

C) Koliko bi nastalo produkata X i Y, kad bi reakcija tekla do kraja?

D) Koliko bi preostalo reaktanta u tom slučaju?

		5
--	--	---

E) Koliki bi bio konačni tlak, kad bi reakcija tekla do kraja (na dvije značajne znamenke)?

F) Iskažite promjene parcijalnih tlakova pojedinih reaktanata i produkata reakcije promjenom ukupnog tlaka Δp . (Za reaktante su promjene negativne, za produkte pozitivne)

G) Reakcija ne teče do kraja i zaustavlja se kod ukupnog tlaka od 37 kPa. Kolika je tlačna konstanta ravnoteže u kilopascalima?

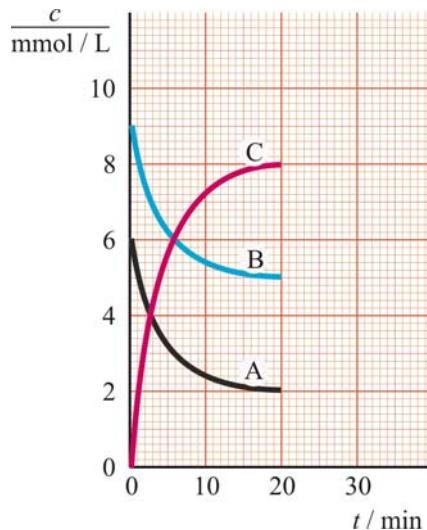
H) Hoće li se pri povećanju ukupnog tlaka konstanta ravnoteže povećati, smanjiti ili će ostati nepromijenjena?

10

- 9.** Crtež prikazuje ovisnosti koncentracija o vremenu za tri tvari u reakcijskoj smjesi stalna volumena.

A) Kolike su početne i konačne koncentracije tih tvari?

	A	B	C
c_0 mmol L ⁻¹			
c_{kon} mmol L ⁻¹			

B) Kolike su promjene koncentracija tih tvari?

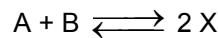
C) S obzirom da je volumen stalan, kakav je najjednostavniji cijelobrojni odnos promjena množina tih tvari?

D) Što su reaktant(i), a što produkt(i) te reakcije.

E) Napišite jednadžbu kemijske reakcije.

F) Kolika je konstanta ravnoteže?

_____ | 7

10. U reakcijskom sustavu

postignuta je ravnoteža u kojoj su koncentracije pojedinih sudionika reakcije $c_A = 2 \text{ mmol/L}$; $c_B = 5 \text{ mmol/L}$; $c_X = 6 \text{ mmol/L}$. Dodatkom tvari A koncentracija se udvostručila na $c_A = 4 \text{ mmol/L}$. Kolike će biti koncentracije pojedinih tvari nakon uspostave nove ravnoteže?

	6
--	---

1. stranica

2. stranica

3. stranica

4. stranica

	+		+		+	
--	---	--	---	--	---	--

5. stranica

6. stranica

Ukupni bodovi

	+		+		=		50
--	---	--	---	--	---	--	----

UKUPNO BODOVA NA STRANICI 6:

	6
--	---